

BØGGER

Hun vender kameraet mod sig selv og viser sin syge krops muligheder og begrænsninger

Side 8

**UNG
OG
SYG**

»Jeg skal have et godt liv, når jeg er på hospitalet, og jeg skal have et godt liv, når jeg er ude derfra«

Siden hun som 14-årig faldt ned fra Dronning Louises Bro og fik en rygmarvsskade, har Frida Lisa Carstensen Jersø siddet i kørestol. Nu er hun 27 år, kunsthøjskole og billedkunstner. Hun har tilbragt størstedelen af sit voksne liv på hospitalet og skildrer sit liv som ung og syg i en ny fotobog.

DORTE HYGUM SØRENSEN

Store, hvide modeller af skruer og noget, der ligner en rygmarv, læner sig op ad den ene væg. Modellerne er dele af en skulptur med titlen 'Broken Back'. På den anden væg kan man se noget af hendes fotokunst.

Det største rum i 27-årige Frida Lisa Carstensen Jersøs lejlighed har hun indrettet til atelier. Et andet rum er både køkken og stue. Indholdet i en lav reol røber, at hun holder af rockmusik.

Hendes lejlighed på Vesterbro ligner enhver anden ung kunstners, bortset de særlige hjælperedskaber på badeværelset og kørestolen, som hun transporterer sig selv rundt i, siden hun var 14 år.

Frida Lisa Carstensen Jersø har et fysisk handicap og en sygdom, der gør, at hun har tilbragt størstedelen af sit voksne liv ind og ud af hospitaler. Hun har været igennem over 100 operationer og derudover fået medicinske behandlinger og strålebehandlinger.

Undervejs har hun taget billeder af sig selv og sin særlige krop. Nu er det fotoprojekt blevet til bogen 'Frida Forever'.

Når Frida Lisa Carstensen Jersø vender kameraet mod sig selv, viser hun den syge krops muligheder og begrænsninger og får os til at tænke over, hvordan vi - hvordan samfundet - ser på en krop som hendes.

Et gelænder gav efter

Fra medierne husker mange den ulykke, hun var ude for.

Den skete om aftenen 28. januar 2012.

Hun og en veninde skulle mødes med nogle venner og tog til Dronning Louises Bro mellem indre København og Nørrebro for at vente på en af dem. Planen var, at de skulle følges til en koncert på spillestedet Stengade 30. På et tidspunkt satte veninderne sig op ad et gelænder. Som pludselig gav efter.

Fra det tidspunkt husker Frida Lisa Carstensen Jersø ikke meget, før hun vågnede på Rigshospitalet flere dage senere.

Gelænderet viste sig at være så rustent, at det knækkede. Pigerne faldt 4,5 meter ned på cykelstien under broen. Veninden brækkede næsen, slog nogle tænder ud og fik en slem hjernerystelse. Frida Lisa Carstensen Jersø brækkede ryggen og blev permanent lammet fra navlen og ned.

I det første halve års tid efter ulykken var hun først indlagt på Rigshospitalet og siden på Klinik for Rygmarvsskader, hvor hun fik genoptræning og lærte at bruge en kørestol.

På mange måder blev hendes teenageliv et helt andet end før ulykken.

Da hun kom tilbage i skole, begyndte hun at dyrke kuglestød og diskoskast intensivt, og i 2016 lykkedes det hende at komme med til de paralympiske lege i Rio de Janeiro. Året efter lagde hun sporten på hylden og begyndte i stedet at fotografere.

Hun har gået på både Københavns Film- og Fotohøjskole og på kunstakademiet i Göteborg. Med en del ufrivillige afbrydelser på grund sygdom.

I 2018 fandt lægerne ud af, at hun har en cellefejl, der gør, at hun danner store, døde stykker af kalk i kroppen. Kalkstykker, der vil ud af krop-

I den ene side er min krop 183 centimeter høj. I den anden er den 172 centimeter

pen, så de danner sår på især hendes ben, men også ved bækken og mave. Det skal behandles under hospitalsindlæggelse - derfor har hun blevet opereret så mange gange.

En del af billederne i 'Frida Forever' er selvportrætter, og nogle af dem har hun instrueret sin far, fotografen Tom Jersø, i at tage. Bogen skildrer, hvordan det er at være ung, være syg og være begge dele.

Vi har bedt hende udvælge billeder sin fotobog og selv fortælle om dem.

1. Nyopereret i hospitalsengen, 2022

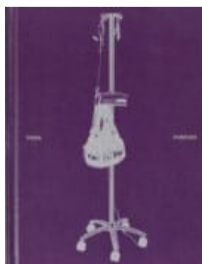
»Det er sådan, man bliver set på, når man er syg og sengeliggende: oppefra. Alle står og kigger ned på en og på sengen. Det er næsten en ydmygende følelse, man kan have, ligesom der er et eller andet ydmygende ved bare at ligge i den seng. Og så står folk omkring en. Det føles svagt at ligge der, selv om jeg synes, at de ansatte på hospitalet er rigtig gode til at være i den situation. Det er de jo hele tiden. Det var rigtig fedt at tage et billede, hvor man er i den situation, men også favner den, tager ejerskab over den og vælger, at den ikke kun skal foregå på et hospital: Den skal også med i en bog. Og udstilles på et slot. Det her billede har jeg udstillet på Frederiksborg Slot.

Det er taget, lige efter jeg er kommet op fra en af de mange operationer, jeg har fået«.

2. og 3.: Åndedrættet, 2022

»I stedet for blot at være et klik af et enkelt øjeblik kan man her se en bevægelse, og at åndedrættet her er med. Det kan jeg godt lide. På det første billede trækker jeg vejret roligt. På det andet lidt mere smertefuldt«.

»Her var jeg lige blevet opereret, men jeg blødte, min puls steg, og mit blodtryk faldt, så jeg blev sendt direkte tilbage på operationsbordet. De havde skåret nogle blodårer over. Jeg var for svag til narkose. I stedet skulle jeg holde øjenkontakt med en læge, vi kalder yogalægen, under hele operationen, selv om alt i mig havde lyst til at give ham en knytnæve i ansigtet«.

4. (på forsiden) Det første selvportræt, 2019

»Jeg gik på Københavns Film- og Fotohøjskole, hvor vi havde selvportræt-uge, og det her er mit første selvportræt nogensinde. Taget herhjemme, hvor jeg bor nu. Man skulle ikke se, at jeg bruger kørestol. Men efter det her foto fik jeg lyst til at tage billeder af mig selv og syntes, der var noget fint og stærkt i det, jeg kan med min krop. Og pludselig kom der en masse spørgsmål og kommentarer, også fra mine gode venner. Som 'hvor er din kørestol?' og 'Gud, et stort ar, du har på låret'. Kørestolen står ved siden af - jeg sover jo ikke i den. Og arret er bare et ud af mange«.

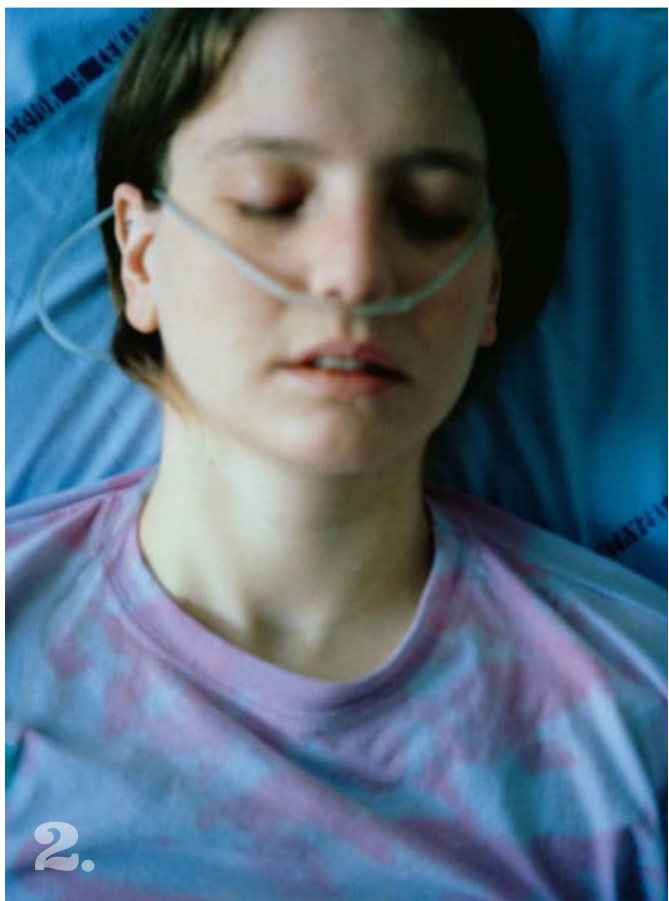
»Jeg fik min rygmarvsskade i 2012 på grund af faldet. Derefter kom jeg i kørestol og levede mit liv efter det. Men så begyndte jeg at få nogle store sår, primært lidt over det hele på det ene ben. Meget specielle sår. Og mit ben blev meget hårdt. Jeg fik ondt i benene og kunne pludselig have feber flere måneder i streg, uden at lægerne kunne finde ud af, hvad det var. Der begyndte at komme - det er lidt ulækkert - stykker ud af sårene. Det viste sig, at jeg hele tiden forkalkede den ene side. Det er startet der, hvor lårbensknoglen sidder i bækkenet, og har spredt sig ned mod knæet, op mod maven, rundt i bækkenet. Det reagerer autoimmunt. Det er en ond cirkel. Forkalkninger aktiverer immunforsvaret, og så dannes der endnu flere forkalkninger. De vokser ud på tre dage, og derfor skal jeg opereres hver tredje dag, holde en pause og håbe, at det er ovre for denne gang, men ofte skal jeg opereres lidt igen. Sådan kan det køre et par måneder med operationer. I 2021 og 2022 fik jeg stråleterapi i stedet for, og nu håber de, at det ikke kommer igen, men man ved det ikke«.

»Jeg er også i fertilitetsbehandling. Som konsekvens af strålebehandlingen får jeg udtaget æg, som bliver frosset ned. Jeg har mange forløb på hospitalet. Jeg tror, jeg har været på alle etager. Jeg ville ønske, at jeg ikke skulle indlægges igen. Det er hårdt for venner, familie og en selv. Men jeg tror samtidig, at jeg er blevet vir- ▶

Foto: Frida Lisa Carstensen Jersø

6.

kelig god til at være indlagt. Det er på hospitalet, jeg læser flest bøger, fordi man har tiden til at fordybe sig, og der har jeg også fået ideer til værker, jeg aldrig havde fået ideer til, hvis ikke jeg havde været indlagt. Jeg har også haft det vildt sjovt på hospitalet nogle gange. I en periode flyttede min bedste ven med ind og sov der næsten hver nat«.

5. Ung, kunstner, syg 2021 og 2022

»Når jeg er på hospitalet, er jeg syg, men jeg er også et ungt menneske, der prøver at skabe sin identitet og blive voksen, og jeg er også kunstner. Når jeg er ude af hospitalet, er jeg en ung kunstner, men jeg er også en person, som er syg. Som har alt det her med mig. Jeg håber jo ikke, at jeg skal indlægges igen, men det vil altid være med mig, at jeg har den her celleforandrende sygdom, som kan slå mig ihjel. Og at jeg har en rygmarvsskade, der gør al sygdom værre. Men jeg vil også leve et dejligt liv, hvor jeg laver kunst, hænger ud med mine venner, ser min skønne familie. Jeg skal have et godt liv, når jeg er på hospitalet, og jeg skal have et godt liv, når jeg er ude derfra«.

»Selvomsorg kan for mig være at tage en ansigtsmaske på, tage et bad eller passe på min hud, når jeg er udenfor, men det kan også være at være på hospitalet, hvis jeg er syg. Så skal jeg være der for at passe på mig selv. Med mange af selvportræterne har jeg

7.

8.

9.

10.

Jeg har også haft det vildt sjovt på hospitalet nogle gange

tænkt over mit blik. Over nogle gange at vise sårbarheden».

6. På operationsbordet, 2022

»Min nysgerrighed var nok det, der fik mig til at lave det her billede. Som min far har taget efter aftale med mig. Vi fik lov til at få et kamera med ind på operationsgangen. Stakkels min far, der blev udsat for at få sit barn lagt i respirator. Tapen på øjnene får man på, så man ikke åbner dem og risikerer at få noget i dem, eller at de tørrer ud«.

7. og 8.: Et helt hjerte og et broken heart, 2021

»På en måde tror jeg, at jeg var heldig, at jeg fik rygmarvsskaden som 14-årig og ikke nogle år senere, fordi man er så omstillingsparat, når man er 14. Ikke at jeg skal tage ud af historien, at jeg var ked af det, og det var hårdt for mine forældre, min søster ... for alle. Men jeg kan huske, at jeg tænkte på, at det var vigtigt for mig at blive klar til at gå til fester sommeren efter, mellem 8. og 9. klasse. Og at jeg blev sur, fordi mine forældre ikke syntes, at det var en god idé, hvis deres nyskadede barn tog på Roskilde Festival den sommer. Inden ulykken sad jeg jo ikke i kørestol, men det kan jeg dårligt nok huske. Jeg blev rigtig teenager i en kørestol. Jeg flyttede hjemmefra i en kørestol. Jeg fik mine tatoveringer, mens jeg sad i kørestol. I dag er jeg lidt træt af dem«.

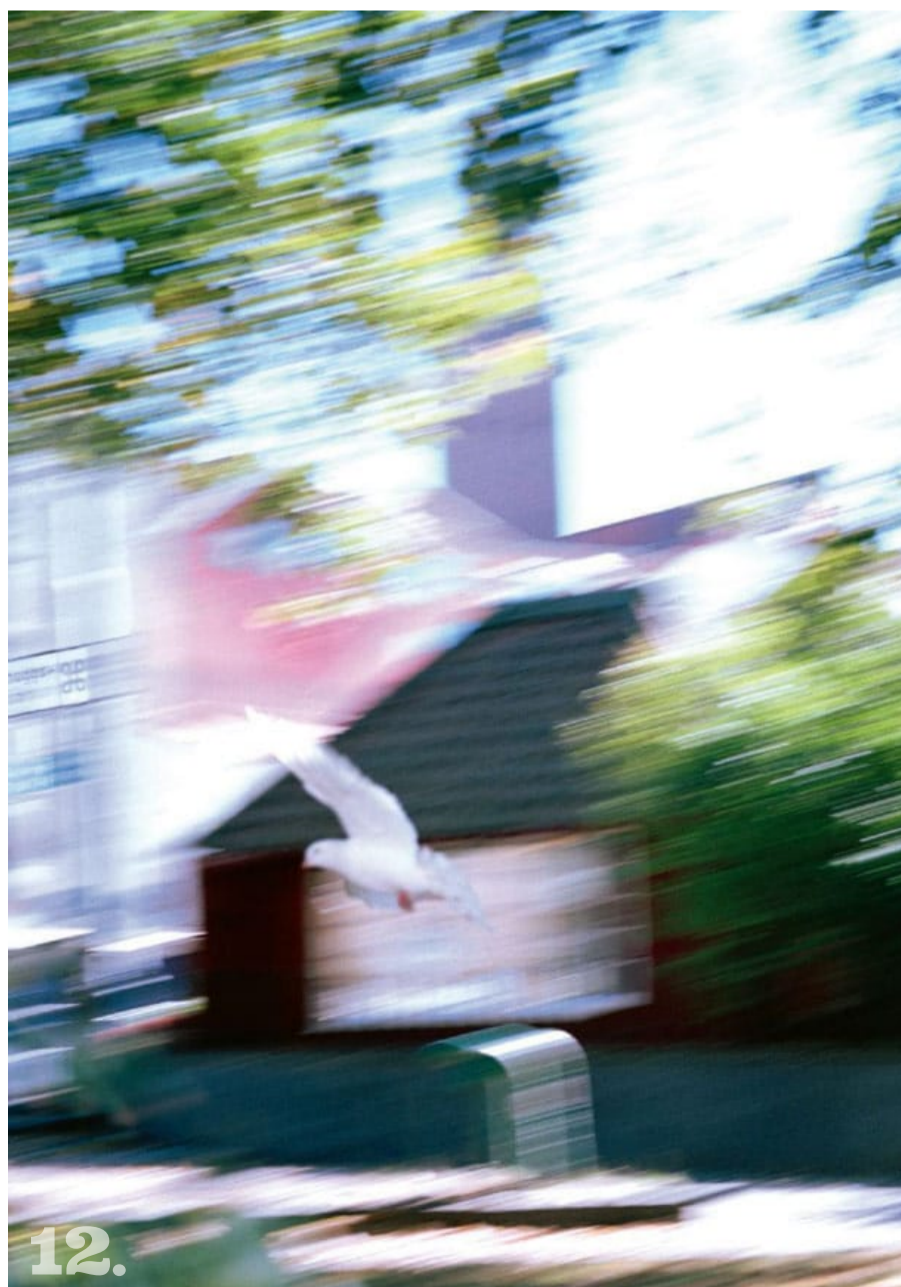
»Lige ved trussekanten, vil man vist kalde det, har jeg tatoveret et hjerte, der blev cuttet over under en operation, fordi de var nødt til at skære lige der. Jeg vågnede, så det, så at de havde sat metallips ind og syntes, det symboliserede, hvordan jeg havde det. Det er virkelig et broken heart. Jeg tog billede med en iPhone. Nogle vil synes, at det er ubehageligt, men det er sådan, det er at leve det liv, jeg har levet. Ved siden af er et billede af en af mine venner, der har en lille hjertetatovering under det ene øje. Det er to forskellige liv, de små hjerter har haft«.

9. og 10.: De samme ben to steder

»Jeg elsker at svømme, fordi min krop er fri og stærk i vandet. Her ligger jeg i hospitalssengen på det ene billede og er på vej ud at bade på det andet, selv om jeg stadig har bandage på. Situationerne er forskellige, men jeg lægger mærke til, at jeg tit sidder med benene på samme måde. Nok fordi det ene ben er blevet kortere end det andet. Fordi det er blevet så betændt og ødelagt af forkalkninger, er det højre ben omkring 10 centimeter kortere end det venstre. Så i den ene side er min krop 183 centimeter høj. I den anden er den 172 centimeter«.

11. Bange og viljestærk, 2021

»Det her er lige efter en operation, en af de rigtig dårlige perioder, hvor det var allermindst sjovt at være på hospitalet. Mine pupiller er gigantiske. Egentlig har jeg lysebrune-grønne øjne. Her er de næsten sorte. Jeg synes, de er fulde af frygt, men også viljestyrke. Fordi det var vigtigt for mig at få taget det billede. Jeg har haft meget angst, og jeg har haft utrolig travlt med bogen, for hvis jeg nu ikke overlevede, skulle der i hvert fald væ-

BLÅ BOG

Frida Lisa Carstensen Jersø

Fotograf og multimediekunstner, født 7. august 1997 i København. Bor på Vesterbro.

28. januar 2012 faldt hun 4,5 meter ned fra Dronning Louises Bro p.g.a. et defekt gelænder og blev lam fra navlen og ned.

Deltog i de paraolymperiske lege i Brasilien i 2016, dyrkede kuglestød og diskoskast.

Fik i 2018 konstateret en cellefejl, der gør, at hun danner store, døde kalkstykker i sin højre hofte, sine lår og sin mave.

Uddannet fra Københavns Film- og Fotoskole og HDK-Valand, kunstakademiet i Göteborg.

Underviser på Københavns Film- og Fotoskole og arbejder som kunstner.

Har bl.a. udstillet på Röda Sten Konsthall i Göteborg og Frederiksborg Slot og deltaget i Kunstnernes Efterårsudstilling 2024.

Frida Lisa Carstensen Jersø: 'Frida Forever'. Fotobog, 2025. Er udkommet på Disko Bay.

re billeder til den første del af den, så nogen kunne gøre den færdig. Så billedet er som en manifestation af, at jeg er her. Og jeg ser helt vildt lille ud på det. Jeg er 24 år på billedet, men ligner en på 14«.

»Mange af de billedkunstnere, jeg beundrer og er inspireret af, er døde. Som Hannah Wilke og Jo Spence, der også blev syge. Ligesom Jo Spence laver jeg terapeutisk kunstfotografi. Det er virkelig rart at have nogle stærke og feministiske foregangskvinder. Jeg er blevet rørt af deres fotografier og har tænkt, at mine måske også kan røre andre. Og så er jeg for evigt Frida Kahlo-fan. Vi deler fornavn, og hun havde også en rygmarvsskade. Når hun skildrer det i et maleri, har jeg det sådan, at det billede er lavet til mig. I andre kan se på det, men jeg forstår det. Det er smukt, når man føler sig set i kunst. Det gør jeg i hendes malerier«.

12. En due på et torv

»Jeg var blevet udskrevet og tog til Göteborg for at besøge skolen og mødes med nogle af mine venner der. De kom for sent, så jeg hang selv ud i solen på Stigbergstorget, hvor jeg mødte en due. I en times tid fulgte jeg efter den med mit kamera, og man kan se kameraet bevæge sig hurtigt. Der er noget frit over billedet. Og der er også noget flygtigt. Som livet«.

dorte.hygum@pol.dk